

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

ARUTELU VOLINIK HOGANIGA TULEVIKU-ÜPP TEEMADEL

**ÜPP eelarve on suur väljakutse; ebaausad
kaubandustavad keelatakse**

20. veebruaril toimus Brüsselis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istung, mille raames toimus arutelu põllumajanduspoliitika üle Euroopa Komisjoni põllumajandusvoliniku Phil Hoganiga. Voliniku sõnul on vaja kokkulepet uue ÜPP üle kiiresti, et tagada põllumeestele kindlustunne. Eelarve väljakutsed on suured. Kindlasti tuleb läbi rääkida netomaksjatega, seni tunduvad kasusaajad olevat aktiivsemad. Lihtsustamine on suur väljakutse; kahjuks ei soovi paljud poliitika lihtsustamist. Ebaausad kaubandustavad keelatakse, küllap annab see tootjatele kindlama sissetuleku. Toiduainete tarneahe- la läbipaistvus on suur probleem. Päritolu märgistamise osas tahavad paljud siseriiklikke süsteeme; volinik usub tugevasse ühisturgu.

EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus ütles sõnavõtus, et Eesti põllumehed peavad edaspidigi majandama ebavõrdsetes konkurentsitingimustes. Ta küsis ka, miks volinik ei usalda toetuslagede (nn capping) ja toetuste ümberjagamisel liikmesriike? Volinik usub, et Europarlament ja nõukogu korrigeerivad ses osas komisjoni ettepanekut.

SELLES NUMBRIS:

Riigiabi - 2
Visiit Dubaisse - 3
Kaubanduslepingud - 5
Kestlik põllumajandus - 6
MTK kliimaprogramm - 7
Turuülevaade - 8
Mahepõllumundus - 9
Loomade transport - 10

VÄHESE TÄHTSUSEGA RIIGIABI SUURENES 25 000 EURONI

Riiklikku ülempiiri tõstetakse 25% võrra

Euroopa Komisjon võttis 22. veebruaril vastu muudetud eeskirjad riigiabi kohta põllumajandussektoris (nn väheste tähtsusega abi), millega suurendatakse maksimumsummat, mida riiklikud ametiasutused saavad komisjoni eelneva heakskiiduta põllumajandustootjate toetamiseks kasutada. Otsus võimaldab suurendada toetust põllumajandustootjatele nii, et see ei moo-nutaks turgu, kuid vähendaks samas riiklike ametiasutuste halduskoormust.

Abi maksimumsumma, mida võib maksta ühele põllumajandusettevõttele kolme aasta jooksul, suureneb 15 000 eurolt 20 000 eurole. Võimalike konkurentsimoontuste vältimiseks on igal ELi liikmesriigil riiklik maksimum-summa, mida ei tohi ületada. Riiklik ülempiir tõstetakse 1,25 %-ni riigi aastasest põllumajandustoodangust kolmeaastase perioodi jooksul (seniste ees- kirjade kohaselt oli see 1%). Riiklikku ülempiiri tõstetakse seega 25% võrra.

Kui riik ei kuluta rohkem kui 50% oma abi kogusummast ühele konkreetsele põllumajandussektorile, võib ta suurendada väheste tähtsusega abi põllumajandusettevõtte kohta isegi kuni 25 000 euronit ning riiklikku ülempiiri maksimaalselt 1,5%-ni aastasest toodangust. See tähendab põllumajandus- tootjate ülempiiri suurendamist 66% ja riikliku ülempiiri suurendamist 50% võrra.

UUS RIIKLIK REGISTER

Riigid, kes otsustavad kasutada kõrgeimat ülempiiri, peavad uute eeskirjade kohaselt looma riiklikul tasandil keskregistri. See võimaldab pidada arvet antud abi üle, et lihtsustada ja parandada väheste tähtsusega abi väljamaksmist ja järelvalvet. Mitmetel liikmesriikidel juba on sellised registrid, mis võimaldab neil viivitamata kohaldada kõrgemat ülempiiri. Kõrgemad ülempiirid jõustuvad 14. märtsil ja neid võib kohaldada tagasi-ulatuvalt kõigi tingimustele vastavate toetuste suhtes

ABI KIIRELT KÄTTE

ELi riigiabi eeskirjade kohaselt peavad liikmesriigid teatama riigiabist komisjonile ja ei tohi abimeedet rakendada enne, kui komisjon on selle heaks kiitnud. Kui abisummad on aga piisavalt väikesed, ei pea liikmesriigid sellest komisjonile teatama ega vastavat luba saama. Väiksuse tõttu ei riku kõnealune abi konkurentsi ega kaubandust siseturul. Väheste tähtsusega abi kasutavad liikmesriigid tavaliselt siis, kui nad peavad tegutsema kiiresti ning ei ole aega luua abikava kooskõlas riigiabi eeskirjadega. Seda juhtub eelkõige kriiside ajal. Väheste tähtsusega abi kasutatakse näiteks selleks, et aidata ennetada või likvideerida loomahaigusi kohe, kui esineb haiguspuhang, või hüvitada põllumajandustootjatele kahju, mille on põhjustanud loomad, Loe lähemalt SIIT.

Väheste tähtsusega abi kasutatakse enamasti kriiside ajal, näiteks loomahaiguste puhul või metsloomakahjude hüvitamiseks.

EL LOOB SUHTEID ARAABIA ÜHENDEMIRAATIDEGA

Põllumajandusvolinik Hogani äridelegatsioonis osales Tiina Saron

16.-19. veebruarini toimus EL põllumajandusvoliniku Phil Hogani ja teda saatnud äridelegatsiooni visiit Dubaisse, millel osales EPKK juhatuse liige Tiina Saron. Programm algas EL-i stendi avamisega messil Gulfood. EL-i stendil tutvustati väikest valikut kvaliteettooteid. Lisaks valmistasid esitlusala kokad ka suupisteid. EL-i stendi rahastatakse promotsioonimeetmest ja tunnuslauseks on „Enjoy, it's from Europe“. Stendi avas volinik Hogan koos Dubai Emiraadi majandusministriga. Äridelegatsioonis osales 40 inimest erinevatest liikmesriikidest. Eesmärgiks oli tutvuda äriühendustega nii Dubai Emiraadis kui ka regioonis laiemalt. Araabia Ühendemiraadid soovivad taaslustada vabakaubanduslepingu alaseid läbirääkimisi EL-iga. Delegatsioonile korraldati sektoripõhiseid kohtumisi erinevate firmadega, kes tegelevad toodete kokkuostu ning vahendamisega. Lisaks külastati programmi raames jae- ja hulgikaubanduse ettevõtteid.

EMIRAATIDE MAJANDUS KIIREL TÕUSUTEEL

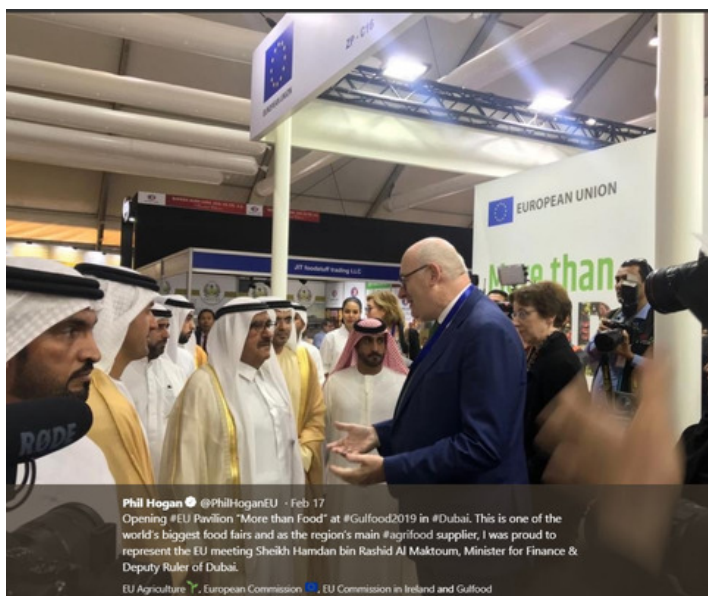
Araabia Ühendemiraatide SKP tõuseb praegu väga kiires tempos, riikide sõltuvus naftast väheneb. Rahvastik kasvab 9% aastas, esindatud on ligi 160 rahvust, kellel kõigil oma tarbimisharjumused. Koostatud on Ühendemiraatide toiduplatvorm, mille eesmärgiks on toidu raiskamise vähendamine miinimumini. Igalt aastal avaldatakse ka toidusektorit käsitlev raport.

AÜE soovib suurendada toidutootmist kohapeal. Sealseks äritegevuseks on vaja usaldusväärset partnerit.

Kogukäive on umbes 112 miljardit AED (Araabia Ühendemiraadi dirham), millest 12% tuleb jaesektorist, 9% töötlevast sektorist ja 0,8% põllumajandusest. huvitav fakt on, et naiste osakaal Dubai Emiraadi Valituses on 30%. Samuti on naiste haridustase väga kõrge.

ÜLEVAADE TOIDUTURUST

Uuringute põhjal on Emiraatides 13% laktoositalumatuid, 23% diabeetikuid, 19% gluteenitalumatuid ja 41% veganeid. Ligi 90% elanikkonnast kannatab D-vitamiini puuduse all: kuuma ajal viibitakse siseruumides ja õues kantakse kogu keha katvat riietust. Tarbimisharjumustes kajastuvad globaalsed mustrid. Eriti tundlikud ollakse suhkru tarbimise osas. Emiraatide toidustrateegiline plaan on suurendada toidutöötlemist kohapeal. Edukaks äritegevuseks on vaja usaldusväärset partnerit. Tänane toiduturu maht on umbes 5 miljardit dollarit, prognoositakse selle kasvu 8 miljardi dollarini. Jõudsalt suureneb mahetoodete turg, toodete puhul on eeltingimuseks halal-sertifikaat. Suhtlemisel eelistatakse personaalset, silmast-silma kohtumist ja suhtlemist. Ajal on selles piirkonnas oma mõiste ja see ei kattu eurooplase arusaamisega. Dubais on ka väga suur vabakaubandustsoon Jebel Ali Free Zone, läbi mille varustatakse Aafrikat erinevate toodetega, sh toiduga. On loodud kiire ja tõhus logistikasüsteem, mis võimaldab 24 tunni jooksul saata Aafrikasse suurt kogust toitu.

KUNINGLIK PEREKOND PEAB PIIMAKARJA

Visiidi viimasel päeval külastati kuninglikule perekonnale kuuluvat farmi Al Ain, kus peeti 4000 lüpsilehma ja 1400 kaamelit, kelle piimast toodetakse erinevaid tooteid, sh EL-i turule. Holsteini tõugu lehmad annavad päevas 35 l piima, karjas püsivad keskmiselt 5-6 laktatsiooni. Kaamelid annavad päevas 9 l piima, elavad karjas väga kaua.

Eestit esindas visiidil EPKK juhatuse liige Tiina Saron, kelle osalustasu katsid Valio Eesti, E-Piim Tootmine, Nõo Lihatööstus, Tere ja Farmi Piimatööstus. Suur tänu toetuse eest! Volinik Hogani järgmine ja ametiaja viimane visiit äridelegatsiooniga toimub 8.-11. maini Jaapanisse.

Foto: Tiina Saron

EL-I VABAKAUBANDUSLEPING SINGAPURIGA

Leping jõustub peale ratifitseerimist ELi Nõukogus ja liikmesriikides

13. veebruaril toimunud hääletusel andsid Europarlamendi liikmed toetuse ELi ja Singapuri vabakaubanduse ja investeringute kaitse lepingutele. EL ja Singapur alustasid kahepoolseid läbirääkimisi 2010. aastal.

EESTI JA SINGAPUR:

Allikas: Euroopa Komisjon

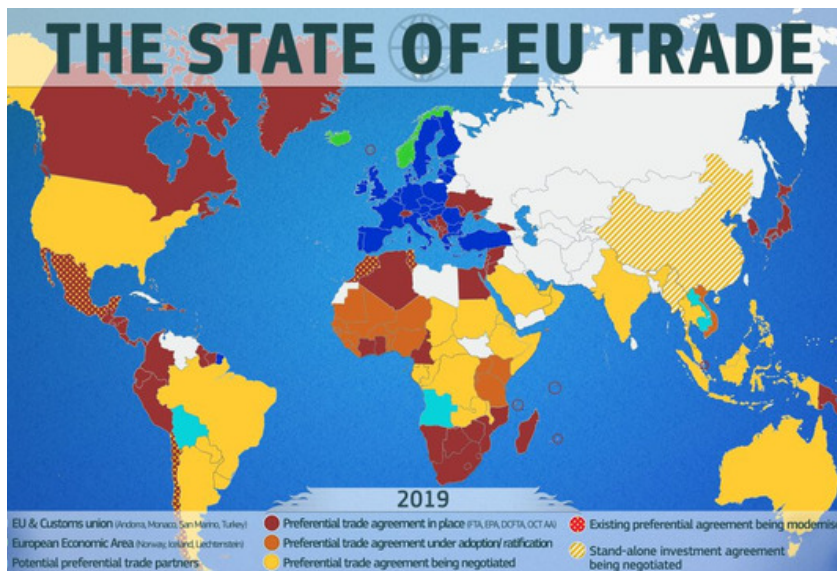
Vabakaubandusleping eemaldab viie aasta jooksul sisuliselt kõik tariifid kahe osapoole vahel. Sellega kaotatakse piirangud teenuste sektoris, sealhulgas jaepanganduse valdkonnas, avatakse Singapuri avalike hangete turg, näiteks raudteesektoris tegutsevatele ELi ettevõtetele ja kaitsakse ligi 190 EL geograafilise tähisega toidutoodet.

Esimese kahepoolse ELi ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) liikmesriigi vahel sõlmitud lepinguna on see eeskujuks teistele vabakaubanduslepingutele ELi ja ASEANi riikide vahel, ütlesid saadikud vastu võetud resolutsioonis.

“Vabakaubandusleping tagab ELile ligipääsu Singapuri turule ja ASEANi piirkonnas, tagades ka töötajate õiguste ja keskkonna kaitse. Investeringute kaitse leping sisaldab endas uut lähenemist ja asendab kehtivad Singapuri ja ELi riikide vahelised lepingud, milles olev investorite ja riikide vahelist vaidluste lahendamise süsteem oli liiga keeruline,” ütles raportöör David Martin (S&D, UK).

Vabakaubandusleping vajab jõustumiseks nüüd veel ELi Nõukogu heakskiitu. Investeringute kaitse lepingu ja partnerlus- ja koostöö lepingute jõustumiseks tuleb kõigil ELi liikmesriikidel need ratifitseerida. Vaata lisainfot SIIT.

Vabakaubandusleping eemaldab viie aasta jooksul kõik tariifid kahe osapoole vahel, tagades ka töötajate õiguste ja keskkonna kaitse.

Allikas: Euroopa Komisjon @Trade_EU

MITMEPOOLSETE KAUBANDUS-LEPINGUTE AEG ON MÖÖDAS

EL keskendub kahepoolsete lepingute sõlmimisele

12. veebruaril toimus Brüsselis Euroopa Piimaliidu (EDA) seminar, kus anti ülevaade käimasolevatest kaubanduslääbirääkimistest. DG TRADE peadirektori Jean-Luc Demarty sõnul on mitmepoolsete kaubanduslepingute aeg maailmas igaveseks möödas, selliseid lepinguid ei sõlmita enam kunagi. Tulevikulahendus on kahepoolsed lepingud. EL on toidukaupa-de turul väga edukas – ekspordime kõrge lisandväärtusega tooteid, impordime aga vaid toorainet. EL eesmärk on eemaldada kaubandustakistused, liigsed tariifid, kaitsta päritolumärgisega tooteid. Hiljuti KANADAGA sõlmitud lepingu osas jääme rangeks, piimatoodete ekspordikvoot ei toimi päris nii, nagu soovisime. JAAPANIGA alustame lepingu rakendamist, selles peitub suur lootus EL juustusektorile. VIETNAMI ja MEHHIKO puhul on küsimus piimapulbri ja juustu suurtes hinnakvootides, EL ei ratifitseeri lepingut selle Komisjoni ametiajal. MERCOSURIGA on probleeme liha ja suhkruga; soovime turulepääsu juustule, võib-olla on see võimalik peale Europarlamendi valimisi. INDIA on väga kaitsev, ei ava turgu EL-le. Auto-de ja autoosade osas jäi kokkulepe saavutamata, mis sai takistuseks kogu lepingule. Sealne tervisekindlustus on EL jaoks mõeldamatu. India on kaitsval positsioonil ka teenuste osas (IT), samas soovivad investeringuid. Probleemne on nende soov sõlmida kahepoolseid lepinguid EL liikmesriikidega eraldi. INDONEESIA ja MALAISIA leping on külmutatud. Malaisia uus peaminister ei tulnud läbirääkimistele, keskpikas perspektiivis lepingu sõlmimine küsimärgi all. EL huvi on suhkur ja linnuliha. Et EL saaks sõlmida vabakaubanduslepingu HIINAGA, tuleb neil loobuda suurtest toetustest ja riigi sekkumisest. Põllumajandusvaldkonnas eraldi lepingut ei tule. See on ühetaoliste tingimuste küsimus. Nad tahavad ka madala riskiga tooteid, mistõttu me ei saaks neile töödeldud tooteid eksportida. AAFRIKA puhul on küsimus, kuidas leida tasakaal, et saaksime eksportida oma tooteid, kuid võimaldaks Aafrikal oma põllumajandust välja arendada. Sealne turg on perspektiivikas, peame olema kohal. EL-USA kaubandussuhete tulevik on ebaselge.

BREXIT: ABI ELI ETTEVÕTJATELE

Tollijuhend ja kontroll-leht kauplejatele

Euroopa Komisjon alustas 18. veebruaril teavituskampaaniat ELi ettevõtjatele tolli ja kaudse maksustamise (nt käibemaks) valdkonnas, pidades silmas võimalust, et Ühendkuningriik astub selle aasta 30. märtsil Euroopa Liidust välja kokkulepet sõlmimata. Kampaania eesmärk on suurendada ELi ettevõtjate, eriti VKEde teadlikkust.

ETTEVÕTJAD PEAKSID:

- hindama, kas neil on olemas vajalikud tehnilised ja inimressursid, et tulla toime tolliprotseduuride ja -eeskirjadega;
- kaaluma erinevate tollilubade ja registreeringute taotlemist, et lihtsustada oma kauplemistegevust, kui ÜK on osa nende tarneahelast;
- võtma ühendust oma riikliku tolliasutusega, et saada teada, milliseid samme on valmistumiseks veel võimalik astuda.

Ettevõtjatele tehti kättesaadavaks hulk materjale, sh lihtne viiest punktist koosnev kontroll-leht, mis annab ülevaate vajalikest meetmetest. Kampaania materjalid on kättesaadavad kõigis ELi keeltes. Kuigi kokkuleppeta Brexiti üldist mõju ei ole võimalik leevendada, peaks kampaania täiendama riikide jõupingutusi ELi ettevõtjate teavitamisel. Ka liikmesriikides on käimas komisjoni toetatav ettevalmistav töö, mille eesmärk on tagada, et riiklik tollitaristu ja -logistika on kokkuleppeta Brexiti valmis. Loe lähemalt SIIT.

KESTLIKKUS ON VÕTI EUROOPA PÕLLU- MAJANDUSE TULEVIKKU

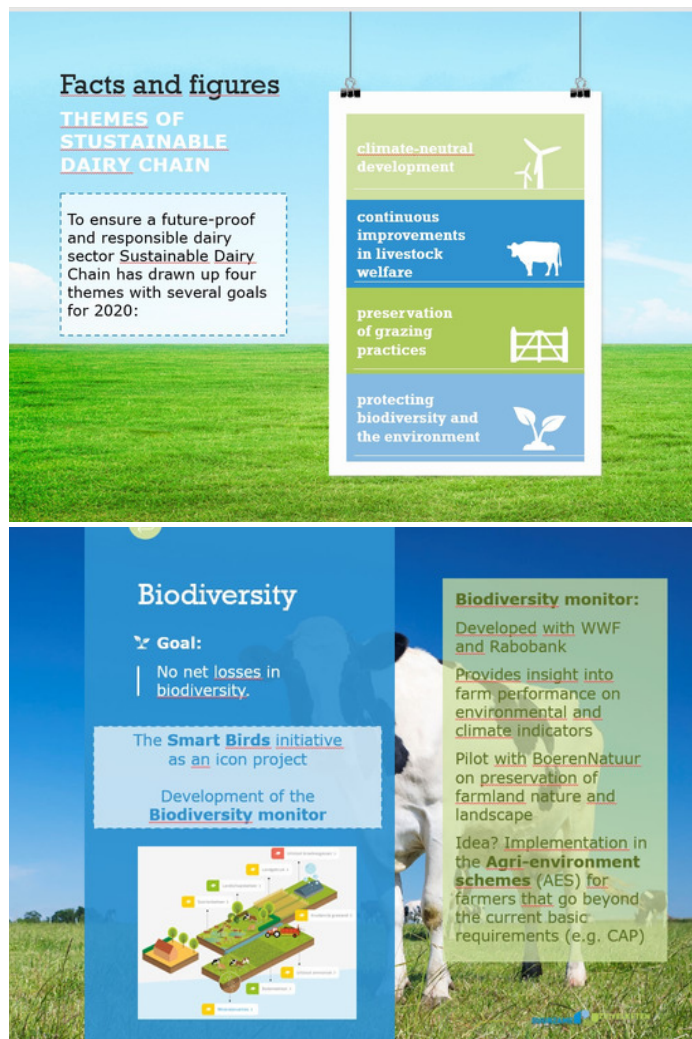
Copa-Cogecas tutvustati kestlikke loomakasvatuseprogramme

Copa-Cogeca veebruarikuise piimanduse koosolekul tutvustati liikmesriikide ettevõtmisi säästliku põllumajanduse edendamiseks. Tegu on erinevate meetmete, programmi- ja projektidega, mis aitavad parandada mulla, vee ja õhu kvaliteeti, loomade tervist ja heaolu ning seeläbi võidelda kliimamuutusega. Esitlustest jäi kõlama, et põllumajandustegevuse säästlikkust nõuavad praegu nii tarbijad, jaeketid, keskkonnakaitseorganisatsioonid kui ka poliitikud, kuid tarbijad ei ole tegelikkuses siiski nõus säästlikkuse kriteeriumide kohaselt toodetud toidu eest rohkem maksma. Kestlik tootmine peab aga olema kasumlik, muidu ei ole võimalik investeerida ega innovaatilisi lahendusi kasutada. Torkas silma, et EL-12 riikides piiratakse enamasti ÜPP raames kasutada olevate ning riiklike keskkonna- ja loomade heaolu meetmetega, seevastu EL-15 on käimas mitmeid vabatahtlikke projekte, kuhu on kaasatud teadusasutused, digitehnoloogia jm uuenduslikud lahendused, aga ka individuaalne nõustamine farmi tasandil CO₂ heidete vähendamiseks.

Kestlikkus on oluline, kuid ei saa unustada tootmise kasumlikkust.

HOLLANDIS on käimas põllumajandusorganisatsiooni LTO Nederlands ja partnerite projekt „Säästlik piimatootmise ahel“, mis tegeleb nelja teemaga: kliimanutraalne tootmisahel (eesmärk 2020. aastaks vähendada kasvuhoonegaaside heiteid 20% võrra, 16% taastuvenergia osakaal energiatootmises, energiatõhususe parendamine 2% aastas), loomatervise jätkuv parendamine (vastutustundlik antibiootikumide kasutus, lehmade eluea pikenemine 6 kuu võrra, loomatervise näitajate üldine paranemine), karjatamise säilitamine (aastaks 2020 vähemalt 2012. aasta tasemel ehk 81,2 %), elurikkuse ja keskkonna kaitsmine (100% vastutustundlik soja kasutus – eelistatav on kasvada loomasööt ise; fosfaadi ja ammoniaagi kasutamine keskkonnanõuete piirmäärade raames, liikide kadumise vältimine). Loe lähemalt SIIT.

PRANTSUSMAAL algatati projekt „Madala süsinikuheitega piimandus“ FAO loomakasvatuse mõju raporti, kriitika sektori pihta ning Pariisi kliimakokkuleppe tõttu. Soovitakse tõsta Prantsuse piima väärtust ning piimandusest positiiv-

Allikas: LTO Nederlands

selt rääkida. Keskendutakse elurikkusele, veele, kasvuhoonegaasidele; tahetakse vähendada süsiniku jalajälge kogu Prantsuse loomakasvatusektoris. Soovitakse, et projektis osaleks 50% tootjatest järgmise 5 aasta jooksul ja 10 aasta pärast 100%. Püütakse kaasata niipalju partnereid kui võimalik. Kaardistatakse iga farmi olukord individuaalselt kindlate kriteeriumide järgi, mis võimaldab teha tegevuskava asjade parendamiseks. Arvutatakse nn kollektiivne tulemus 10% projektis osalenud farmi kohta (nt aastaks 2025 on säilitatud elurikkus 103 hektaril, loodud 4 töökohta, vähendatud 20% CO₂ heiteid, toidetud toodanguga 2001 inimest jne). Teine projekt „Kliima-piim“ aitab tootjatel kliimamuutusega kohaneda. Kirjeldatakse kliima olukorda ja mõju taimedele, loomadele, et luua vahendeid ja strateegiaid, kuidas adapteeruda. Kolmas algatus on „Prantsusmaa – piimamaa“, mis koordineerib ja toetab tootjate tegevust ning väärtustab saavutusi süsinikuheidete vähendamisel. IIRIMAA on piimatootmine säästlikkuse mõttes EL parim, maaelu arengukavas on 90% ulatuses keskkonna- ja kliimameetmed. Nõuandesüsteem on kaasatud keskkonnameetmete tutvustamiseks, et julgustada farmereid neid kasutama. Iiri Taluliidu vabatahtlik algatus „Nutikas põllumajandus“: osaleja saab inseneri nõuande, kuidas oma farmis vähendada kasvuhoonegaase. Selle tulemusena on heiteid juba vähendatud 9%. Säästlikkus muutub järjest olulisemaks,

Foto: MTK

SOOME PÕLLUMEESTE KLIIMA-PROGRAMM

Põllumajandussektori panus kliimamuutuse ohjajamisse

Kliimamuutus on teema, millest kaasajal räägitakse üha enam ning sageli kuuleme ka kriitikat põllumajandussektori suunas. Soome Maa- ja Metsamajandusliit (Maa- ja Metsätalousliitto - MTK) koostas programmi, milles näidatakse, mida konkreetselt saavad põllumehed teha kliimamuutusega võitlemiseks ja sellega toimetulekuks. Programmi koostamiseks kohtuti paljude MTK liikmete ning huvipooltega ja selle käigus selgus rõõmustav tõsiasi, et põllumehed juba praegu teevad paljutki, mis kliimamuutuse mõju vähendab.

Soome tugevuseks on mets (75% pindalast) ning ka loomakasvatus ei põhjusta suuri probleeme, sest neil on palju maad. Väljakutse on aga rohked turbamullad, mida peetakse parimaks süsiniku sidujaks ning ühtlasi ka suurimate heidete põhjustajaks juhul, kui need on kahjustunud, mistõttu kiputakse nende harimist keelama. Potentsiaali kliimamuutusega kohanemiseks on, kuid vaja on palju rohkem uuringuid.

1. Heidete vähendamine. Kahjuks ei ole heiteid võimalik viia päris nulli, seega tuleb leida võimalusi tasakaalustamiseks. Heidete vähendamiseks on vaja uuringuid, kes emiteerib ja miks. Tegevus peab olema kasumlik, vastasel korral ei saa investeerida. Peame uurima, kuidas turbamuld neelab süsinikku. Näiteks möödunud küival suvel tulid paremini toime maheturbamullad, seega on põllumajandustegevuseks vaja erinevaid muldasid. Peame vähendama heiteid turbamullast, kuid ei saa loobuda nende kasutamisest toidu tootmiseks.

2. Süsiniku neeldumise suurendamine. Selleks on vaja parimate meetmetega säästlikul viisil kasvatatud häid saake. Süsiniku neeldumiseks on vaja toitaineid ja vett, mis ühtlasi annab hea saagi. Peame modelleerima süsinikuringluse taime juurtes; hea saak on hea ka juurtele. Puidutooted neelavad süsinikku. Aga kui metsa harvendada ja panna see kiiremini kasvama, edendada fotosünteesi, siis toimub veel suurem neeldumine. Säästlik tootmise intensiivistamine - vajab on vaadata kõiki heiteid ja kogu neeldumist toodetud toote või maa-ala kohta, et leida tasakaal ja parendada seda ausal viisil. Kompenseerimise kohustus - näiteks, kui võtame metsa maha ja teeme põllumajandusmaaks, toimub seal ikkagi süsiniku neeldumine, mida tuleb arvesse võtta. Kui aga maakasutus on selline, kus neeldumist ei toimu (teed, elamud, tööstus), peab kompensatsioon kuskilt mujalt olema suurem.

3. Fossiilkütuste asendamine taastuvenergiaga. Vaja on jaotatavat energiat, mis peab tulema erinevatest allikatest ning suuremat energiatõhusust. Tuleb eemaldada barjäärid, et maapiirkonnad

SEKTORI VÕIMALUSED:

- vähendada heiteid;
- suurendada süsiniku neeldumist;
- asendada fossiilkütused taastuvenergiaga;
- kohaneda

nad saaksid oma toodetud energiaga siseneda energiaturule. Ühiskond peab nägema selle kasu ja mõistma selle vajadust.

4. Kohanemine. Meil on üheaegselt liiga palju ja liiga vähe vett. Juurtel on vaja ka õhu juurdepääsu. Vaja on maaparandussüsteeme. Peame arvestama nii liigse vee kui põua negatiivseid efekte. Vaja on ka taimearetust ja loomade heaolu. Tootlik põllumajandusmaa ja tootikud loomad on võtmetähtsusega. Vaja on ka elurikkuse säilitamist, et loodus saaks ise kliimamuutusega kohaneda. Loe lähemalt SIIT

Peame vähendama heiteid turbamullast, kuid ei saa loobuda selle kasutamisest toidu tootmiseks.

TURUÜLEVAADE

EL põllumajandusturg oli veebruaris stabiilne

VEISELIHA

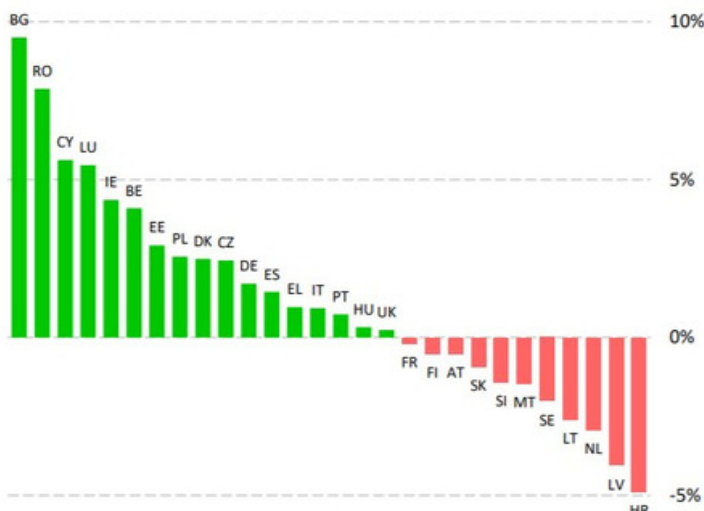
Veiseliha hinnad on surve all, kuna suvise põua tõttu hukatakse rohkem loomi. Tunda annab ka söödapuudus; Skandinaaviamaades on hulk loomakasvatajaid pankrotistunud. Türgi liiri devalveerimine on avaldanud mõju EL veiseliha ekspordile, ka paistab Türgi turg olevat EL veiseliha küllastunud. EL veiseliha import oli veebruaris +10.2% kõrgem, peamiselt Argentiinast (+20.7%) ja Brasiiliast (+38.3%).

SEALIHA

Sealiha tootmine EL-s 2018. aastal suurenes 2.7% (tonnides) võrreldes 2017. aastaga. Enamus liikmesriike suurendasid tootmist, kuid Saksa-maal see vähenes 2.2% võrra. Sealiha keskmine hind E+S klassides 2019. aasta esimestel kuudel oli stabiilselt 135€ /100kg. Kõrghooaja lähenedes oodatakse hinnatõusu. EL eksportis 2018. aastal üle 3.6 milj. tonni sea-liha ja sealihatooteid. Peamised sihtriigid 2018. aastal olid Hiina (34.4%), Jaapan (11.4%), Lõuna- Korea (8.8%), Filipiinid (7.3%), Hong-Kong (6.1%) ja USA (4.3%). Eksporditi ligi 17% EL sealiha kogutoodangust.

PIIM

Piimatarned EL-s dets. 2018 - jaan. 2019

Allikas: EU Milk Market Observatory

Veebruarikuisel enampakkumisel müüdi EL interventsooniladudest 584 tonni lõssipulbrit hinnaga 162.20 €/100 kg. Neljas liikmesriigis on nüüd veel laovarud 3067 tonni, mis ilmselt müüakse märtsis.

TERAVILI

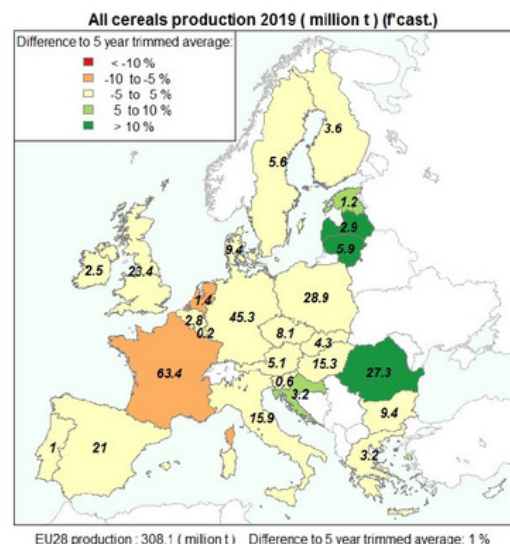
Euroopa Komisjon prognoosib 2018/2019 aastaks teraviljatoodangu 4.8%-list langust võrreldes möödunud hooajaga, kokku 290.5 milj. tonni. Mõju avaldavad põud ja üleujutused. Pehme nisu toodang väheneb 9%, odra toodang 4% ja maisi toodang 7% võrra. Teraviljaimport saavutab rekordi, eriti maisi puhul. EL eksport väheneb 4.6 milj. t võrra. Teravilja laovarud kergelt täienevad.

KOMISJONI UUED TURUVAATLUS-KESKUSED

Turuinfo ka puu- ja köögivilja ning veinisektori kohta

Euroopa Komisjon asutab käesoleval aastal veel kaks uut turuvaatluskeskust: puu- ja köögivilja- ning veinisektori jaoks. Keskused loovad parema turu läbipaistvuse ning pakuvad analüüse nende kahe sektori olukorra kohta. Puu- ja köögivilja- ning veinisektori kokku moodustavad 30% EL põllumajanduse kogutoodangust (vastavalt 24,1% ja 5,4%). Kuna tegu on laia tootevalikuga, keskendutakse tomatitele, õuntele, tsitrusviljadele, virsikutele ja nektariinidele. Turuvaatlusandmed on kättesaadavad internetis. Pakutakse turuülevaateid, analüüse, lühi- ja pikaajalisi prognoose. Lisaks luuakse uus töögrupp, kus liikmesriikide eksperdid regulaarselt kohtuvad. Vaata lisainfot SIIT.

MAHEPÕLLUMAA PINDALA KASVAB EL-S JÕUDSALT

Eesti on EL-s mahemaa osakaalult teisel kohal

Eurostati andmetel oli 2017. aastal 12,6 miljonit ha ehk 7% kogu EL põllumajandusmaast mahetootmise all. Suurim mahetootmise osakaal oli Austrias (23,4% põllumajandusmaast), Eestis (19,6%) ja Rootsis (19,2%). Mahepõllumajandusmaa osakaal kasvas aastail 2012 – 2017 EL-s tervikuna 25%, Eestis 38,3%, Bulgaarias aga koguni 249,1% ja Horvaatias 202%.

Mahepõllumajandusmaa pindala vähenes sel ajavahe- mikul Poolas 24,5%, Ühendkuningriigis 15,6% ja Kree- kas 11,3% võrra. Suurim maheloomade osakaal oli aga Lätis: 34,1% sealsetest lammastest ja kitsedest ning 23,6% veistest pärineb mahetootmisest. Umbes 2% kõikidest EL põllumajandusettevõtte-test oli 2016. a. üleni mahedad, nende arv kasvas 2013 – 2016 30% võrra. Loe lähemalt SIIT.

RITUAALNE TAPMINE EI SOBI KOKKU EL MAHEMÄRGIGA

Euroopa Liidu roheline lehekese kujulist mahetoodete märki ei tohi panna lihatoodetele, mille tarvis on loom tapetud religioosse tava kohaselt eelnevalt uimastama- ta, ütleb Euroopa Kohtu 26. veebruaril tehtud otsus. Juhtumit hakati käsitlema pärast seda, kui Prantsuse põllumajandusministril paluti 2012. aastal keelata ter- mini „mahetooded“ kasutamine halal-hakkliha pakendil ja reklaamiks.

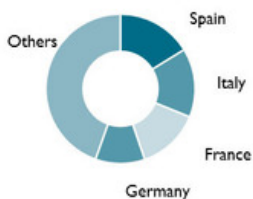
Euroopa Kohus on juba varem mitmel korral rõhuta- nud, et mahepõllumajanduse puhul on kohustus järgi- da rangemaid loomatervishoiu standardeid, sealhulgas tapmi- sel. Tapmine ilma eelneva uimastamiseta, mis on erandina lubatud tunnustamiseks religioosset vaba- dust, ei eemalda loomade kannatusi ja valu nii, nagu uimastamine. Euroopa Kohus otsustas, et tapmine il- ma uimastamiseta ei vasta kõrgetele loomatervishoiu standarditele, mida näevad ette EL mahemärgi kasuta- mise reeglid.

Allikas: FiBL ja Euroopa Komisjon

EUROPE: ORGANIC FARMLAND 2017

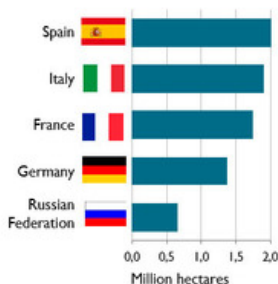
Over half of Europe's organic farmland is in 4 countries.

Distribution of organic agricultural land by country 2017

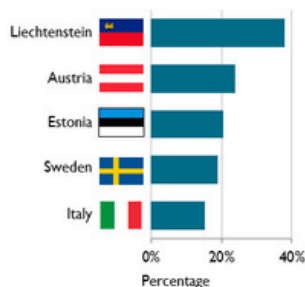
The country with the largest area of organic farmland is in Spain, followed by Italy and France.

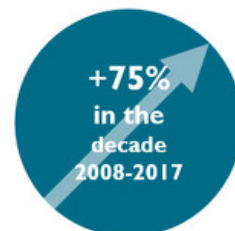
Top 5 countries with the largest areas of organic agricultural land 2017

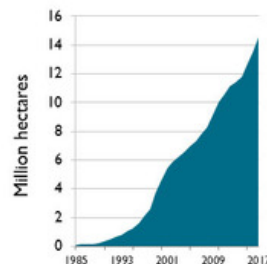
Ten countries have 10% or more of their agricultural land under organic management.

Top 5 countries, where more than 10 percent of the farmland is organic 2017

In 2017 over one million hectares more were reported compared with 2016.

Growth of the organic agricultural land 1985–2017

Source: FiBL survey 2019 www.organic-world.net

EUROSAADIKUD SOOVIVAD LOOMADE PAREMAT KOHTLEMIST TRANSPORDIL

Abiks on moodsad tehnoloogiad ning vaja on uut loomade heaolu strateegiat

Liikmesriigid peaksid tugevdama olemasolevaid reegleid loomade paremaks kaitseks transpordil ning karistama rikkujaid, öeldakse 14. veebruaril kinnitatud Europarlamendi resolutsioonis. 411 poolt- ja 43 vastuhääle ning 110 erapooletuks jäänud saadiku kinnitatud resolutsiooniga uuendati 2012. aasta nõudmist EL loomade transpordiseaduse paremaks rakendamiseks. Euroopa Komisjon peaks kehtestama karistused nendele liikmesriikidele, kes reegleid korralikult ei järgi, sh veokite konfiskeerimine ja töötajate kohustuslik koolitamine.

Eurosaadikud soovivad reeglite tõhusamaks rakendamiseks kasutada moodsaid tehnoloogiaid, näiteks geolokatsiooni loomade asukoha ja teekonna pikkuse jälgimiseks ning reaajas tagasiside andmist algpunktist lahkumisel ja sihtkohta kohale jõudmisel. Saadikud survestavad ka uue loomade heaolu strateegia 2020-2024 loomist.

Saadikud soovivad ka transpordiveokite kohta käivate EL seaduste teaduspõhist täiendamist, et tagada piisav ventilatsiooni ja temperatuuri kontroll, korralikud joogi- ja vedelsöödasüsteemid, vähendada loomade arvu veokis ja kohandada veokid iga loomaliigi vajadustele.

Foto: National Farmers Union, UK

LIIKMESRIIKIDELE SOOVITATAKSE:

- * läbi viia rohkem ette teatamata ja riskipõhiseid kontrolle;
- * teavitada rikkumistest kõiki riike, mida loomade transpordi teekond läbib;
- * korduvrikkujate transpordiluba peatada või kehtetuks tunnistada;
- * keelata nõuetele mittevastavad veokid ja laevad;
- * kohandada sadamad loomade heaolu nõuetele vastavaks ja parendada kontrolle enne laadimist.

TRANSPORDILE KULUV AEG PEAKS OLEMA LÜHEM

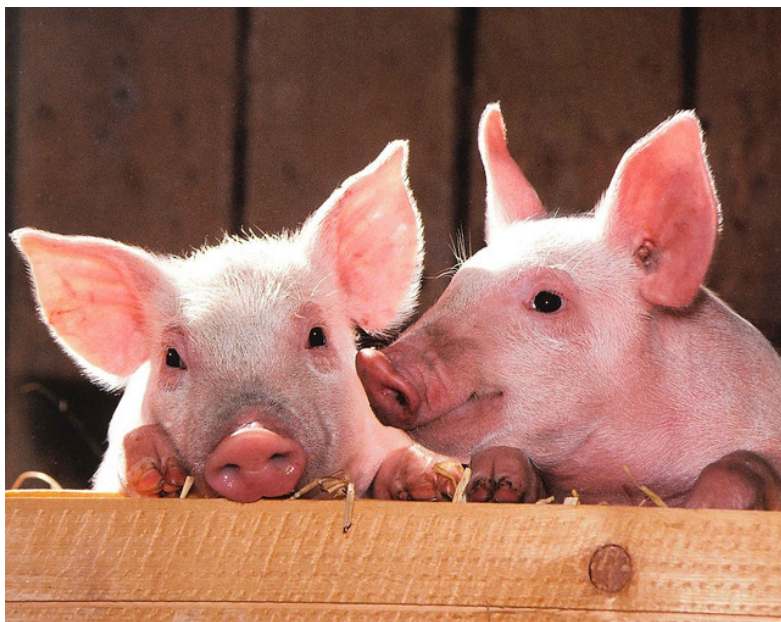
Loomade transport peaks olema ajaliselt nii lühike, kui võimalik. Saadikud toetavad kohalikku farmis tapmist ja lihatööstused peaksid asuma loomakasvatustevõtete läheduses. Tarneahel peaks olema lühike, võimalusel kasutada otseturustust. Komisjon peaks defineerima sobiliku transpordi kestvuse kõikide loomaliikide jaoks ja arendama strateegia, et asendada võimalusel elusloomade transpordi lihakehade transpordiga.

Saadikud panid ette, et kuigi kolmandates riikides on loomade transpordi standardid kohandatud EL omadega, peaks EL leidma võimalusi erinevuste eemaldamiseks kahepoolsete lepingutega või kui see pole võimalik, siis keelama elusloomade ekspordi nendesse maadesse, kus EL-ga sarnaseid standardeid ei rakendata.

EDASISED SAMMUD

Resolutsioonis soovitatakse uue Europarlamendi koosseisu ametisse asumisel luua komitee loomade heaolu uurimiseks transpordil EL-s ja väljaspool, kes vaataks lähemalt teadaolevaid rikkumisuhtumeid ning puudujääke praegu kehtivate EL reeglite rakendamisel. Resolutsioon on soovitusliku iseloomuga ega ole juriidiliselt siduv.

Loomade transpordile kuluv aeg peaks olema lühike. Veokid tuleks kohandada vastavaks iga loomaliigi vajadustele.

TŠEHHI ON SIGADE KATKUST VABA

Komisjon eemaldab kaubanduspiirangud

26. veebruaril kinnitas Euroopa Komisjon ettepaneku eemaldada Tšehhi Vabariigilt sigade Aafrika katkuga seotud kaubanduspiirangud, mille liikmesriikide esindajad põllumajanduse alalises komitees ka heaks kiitsid. Haigus leiti esmakordselt 2017. aasta juunis Tšehhi kaguosas Zlíni piirkonnas. Komisjon koos rahvusliku veterinaarteenistusega töötasid välja meetmed viiruse leviku tõkestamiseks. Alates 2018. aasta aprillist ei ole Tšehhis ühtki uut haigusjuhtu leitud, mistõttu tehti ettepanek kaubanduspiirangud eemaldada. EL tervisekaitsevolinik Vytenis Andriukaitis ütles, et Tšehhi näide on tõestuseks, et kui EL meetmeid ja vahendeid tõhusalt rakendada, on võimalik haigus kontrolli alla saada ja isegi tõrjuda. Praha rakendatud meetmete edu tõestas, et EL poliitikad on efektiivsed ning põhjendamatutele kaubanduspiirangutele kohta ei ole. Siiski rõhutas volinik, et me ei saa veel jõupingutusi lõpetada, sest sigade Aafrika katk levib teistes riikides edasi. Komisjon kinnitab otsuse ametlikult lähinädalatel.

SAK LEVIB EUROOPAS JA HIINAS

Võitlus seakatku kestab Ida- ja Kesk-Euroopas ning Belgias. Poola ja Prantsusmaa on koostöös jahimeestega loonud piiri äärde puhvertsoonid, et takistada metssigade liikumist. Haiguse leviku tõkestamiseks on metssigade populatsiooni kontrolli all hoidmine võtmetähtsusega. Hiinas leiti esimene katkujuhutum augustis, praegu on haigus levinud 23 maakonda. Haigus on Hiina turu poolitanud - riigi põhjaosas on sealiha ületootmine ning lõunas selle puudus; valitsus püüab leevendada transpordikeeldu. Hiina on maailma suurim sealiha tarbija; isegi 5%-line omatoodangu vähenemine tekitab 1,5 milj. t puudujäägi turul, mis on EL ekspordivõimalus.

UUED VÕIMALUSED VALGUTAIMEDE KASVATAJATELE

Tarbijate muutunud nõudlus suurendab taimsete valkude turgu

Euroopa Komisjoni veebruaris avaldatud uuringu tulemused pakuvad optimistlikku väljavaadet uute võimaluste suhtes taimsete valkude turul. Uuringus jõutakse järeldusele, et tarbijate kasvanud nõudlus orgaaniliste ja GMO-vaba tarneahele järele koos fleksitaarse, taimetoidu- ja vegan-dieetide järgijate arvu suurenemisega suurendab kaunviljade ja töödeldud taimsete valkude turgu. Kuigi ülemaailmne nõudlus kasvab, toodab EL praegu suhteliselt väikest kogust loomasöödaks mõeldud taimseid valke. See on peamiselt tingitud sojaubade suhteliselt paremast konkurentsi-võimest turul, eriti sööda puhul ning heade kliimatingimuste puudumisest soja kasvatamiseks ELis. Muutuvat tarbijate nõudlust on täheldatud ka toiduaineturgudel, kus viimase kümne aasta jooksul on toimunud märkimisväärne innovatsioon. Vaatamata turu väiksusele võrreldes söödaga (ainult 6% kõigist taimsetest valkudest on toiduainetena), on nende toodete lisandväärtus tunduvalt suurem, mis annab võimalusi Euroopa tootjatele.

Kuigi uuring ei suutnud anda konkreetseid poliitilisi soovitusi, leiti, et ELi jõupingutused taimsete valkude tootmise edendamiseks peaksid keskenduma pigem innovatsioonile ja taristule, mis on vajalik ladustamiseks, sorteerimiseks jne ilma fossiilkütuseid kasutamata. Neid investeeringuid võiks kombineerida parema turuinfo ja teabevahetusega, et aidata teadlastel ja põllumajandustootjatel valgutaimi paremini töödelda ja turustada. Loe lähemalt SIIT.

EL PÕLLUMAJANDUSTOODETE MÜÜGIEDENDUSPROGRAMMIDE KONKURSS ON AVATUD

Taotlust saab esitada 16. aprillini

Euroopa Komisjon avas 15. jaanuaril konkursi programmidele, millega edendatakse EL põllumajandustoodete ja toiduainete müüki nii siseturul kui ka kolmandates riikides. Kokku eraldatakse kaasrahastuseks välja valitud programmidele 191,6 miljonit eurot. Programmid võivad olla nii üldised tervislikku toitumist edendavad kampaaniad kui ka spetsiifilise toote müügiedendamiseks mõeldud tegevused. EL kaasrahastab kuni 80% programmi maksumusest.

ELis keskendutakse kampaaniatele, mille eesmärk on edendada ELi kvaliteedikavasid ja märgiseid, sealhulgas kaitstud päritolunimetust (KPN), kaitstud geograafilist tähist (KGT) ja garanteeritud traditsioonilist toodet (GTT) ning samuti mahetooteid. Lisaks on osa rahalistest vahenditest suunatud teatavatele konkreetsetele sektoritele, nagu kestlikult toodetud riis ning puu- ja köögiviljad. Viimane valdkond sai valitud just selleks, et edendada ELi tarbijate seas tervislikke toidumisharjumusi. 89 miljonit eurot eraldatakse kampaaniatele kiire majanduskasvuga riikides, nagu Kanada, Hiina, Colombia, Jaapan, Korea, Mehhiko ja Ameerika Ühendriigid. Osa rahast eraldatakse konkreetsete toodete (nt lauaoliivid) müügi edendamisele.

Programmid võivad olla nii tervislikku toitumist edendavad kampaaniad kui ka spetsiifilise toote promoks mõeldud tegevused.
EL kaasrahastab kuni 80% programmi maksumusest.

© Euroopa Komisjon

Taotlejateks võivad olla erinevad organisatsioonid, näiteks kaubandusorganisatsioonid, tootjaorganisatsioonid ning muud müügiedendusega tegelevad toidutootjad. Programmid võivad olla liht- või liitprogrammid. Lihtprogramm on müügiedendusprogramm, mille esitab üks või mitu taotlejaorganisatsiooni ühest ja samast liikmesriigist. Liitprogrammis osaleb vähemalt kaks taotlejaorganisatsiooni vähemalt kahest liikmesriigist või üks või mitu Euroopa organisatsiooni.

Seni on suurem osa rahastamist leidnud programme esitavad nn vanadest liikmesriikidest. Euroopa Komisjon on huvitatud uute osalejate kaasamisest. Soovi korral pakub konsultatsioonifirma Ge-Pan võimalust korraldada seminar kohapeal eduka programmi kirjutamise alustest ning leida programmi partnereid teistest liikmesriikidest.

Lisainfo SIIT ja EPKK Brüsseli esindusest (e-mail: est.chamber@skynet.be).

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee